



# Representantforslag nr. 14

(2007-2008)

fra stortingsrepresentantene May-Helen Molvær Grimstad, Ola T. Lånke, Dagrun Eriksen og Åse Gunhild Woie Duesund

Dokument nr. 8:14 (2007-2008)

**Representantforslag fra stortingsrepresentantene May-Helen Molvær Grimstad, Ola T. Lånke, Dagrun Eriksen og Åse Gunhild Woie Duesund om å bedre rammevilkårene for fosterforeldre, øke rettssikkerheten for fosterbarn og lovfeste rett til ettervern for unge med tiltak etter barnevernloven**

Til Stortinget

## BAKGRUNN

Barnevernet er en del av velferdsstaten og bistår foreldrene i å gi barn og unge en trygg oppvekst. Alle barn og unge har rett til og krav på et trygt oppvekstmiljø som skaper tiltro til egne evner og framtidsmuligheter. Hvert enkelt barn har en ukrenkelig verdi, og barnets behov for vern og vekstvilkår er det sentrale i barnevernets arbeid.

Ifølge tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB), mottok om lag 40 400 barn og unge tiltak fra barnevernet i løpet av 2006. For 18 prosent av disse hadde det offentlige overtatt omsorgen etter § 4-12 vedtak i fylkesnemnda. Av disse var 6 012 plassert i fosterhjem, noe som utgjør 83 prosent av barn og unge som det offentlige har overtatt omsorgen for.

Statlig regional barnevernsmyndighet har ansvaret for rekruttering og formidling av fosterhjem og for at fosterhjemmene får nødvendig opplæring og generell veiledning. Pr. 31. januar 2007 var det 122 barn og unge med vedtak om plassering i fosterhjem som ventet på et fosterhjem. 569 barn og unge var meldt til fosterhjemstjenestene som aktuelle for fosterhjemsplassering. Ved valg av fosterhjem skal det legges avgjørende vekt på hensynet til hva som er best for det enkelte barn, og i den sammenheng vurdere om plassering hos biologisk familie er mulig. Jo

flere mulige familier å velge blant, jo bedre grunnlag er det for å få til en god plassering. Derfor er det viktig at rekrutteringen av fosterhjem er god.

## Sosiale rettigheter

På oppdrag fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet utførte Synovate MMI i desember 2006 en undersøkelse blant et utvalg på 400 fosterforeldre. Undersøkelsen viste at den klart sterkeste motivasjonen for å bli fosterforeldre er ønsket om å hjelpe et barn som har det vanskelig. Samtidig vet forslagsstillerne at mange fosterforeldre sliter med manglende sosiale rettigheter, på tross av at de er nøkkelpersoner i barnevernsarbeidet og utfører et svært viktig oppdrag for samfunnet.

Det er viktig at staten legger til rette for at det skapes gode fosterhjem, slik at fosterbarna får best mulige oppvekstvilkår. Forslagsstillerne mener at fosterhjemarbeidet må styrkes ved å bedre fosterforeldrenes rammevilkår. Det er blant annet viktig å sikre sosiale rettigheter knyttet til sykdom og pensjon. Videre er det viktig at alle fosterforeldre sikres god opplæring, jevnlig faglig veiledning og et tilstrekkelig tilbud om avlastning. Forslagsstillerne foreslår å styrke fosterforeldrenes rammevilkår ved å gi alle fosterforeldre som er ute av ordinært arbeid, rett til sykepenger og tjenestepensjon, uavhengig av om det er statlige eller kommunale fosterhjem.

## Tilsyn

Det skal føres tilsyn med hvert enkelt barn i fosterhjem fra plasseringstidspunktet fram til barnet fyller 18 år. Formålet med tilsynet er å føre kontroll med at barnet får tilfredsstillende omsorg i fosterhjemmet, og at de forutsetninger som ble lagt til grunn for plasseringen, blir fulgt opp.

Barnevernstjenesten i fosterhjemskommunen har i dag ansvaret for at det blir ført tilsyn.

Barnevernstjenesten skal oppnevne en særskilt tilsynsfører til det enkelte barn ved godkjenning av fosterhjemmet. Det skal legges vekt på å finne fram til en person som barnet har, eller kan få nødvendig tillit til og som har særlige forutsetninger for å kunne utføre tilsynsoppgaven i forhold til det aktuelle barnet. Det skal videre legges vekt på å finne fram til en person som kan utføre tilsynsoppgaven over tid, og som har en uavhengig rolle i forhold til barnevernstjenesten og fosterforeldrene. Tilsynsfører skal få adgang til fosterhjemmet så ofte som nødvendig. Tilsynet skal tilrettelegges slik at barnet kan ta opp eventuelle problemer med tilsynsfører uten at fosterforeldrene er til stede.

Tall fra Barne- og likestillingsdepartementet viser at 918 av 6 549 barn i fosterhjem i andre halvår i 2007 manglet tilsynsfører. Tilsynsførerne skal besøke barna minst fire ganger i året, og lage rapporter til det kommunale barnevernet. Når fosterbarna ikke har tilsynsfører, svekkes barnas rettssikkerhet. Forslagsstillerne mener det er naturlig at ansvaret for tilsyn med fosterhjem overføres til fylkesmannen, i likhet med tilsynet med institusjoner og kommuner. Dette vil føre til at tilsynsmyndigheten i større grad blir uavhengig av den kommunale barnevernstjenesten. Fylkesmannen må i denne sammenheng tilføres økte ressurser og kompetanse for å kunne utføre tilsyn med fosterhjem. Forslagsstillerne vil samtidig påpeke at lønnsbetingelsene for tilsynsførere bør gjennomgås, med sikte på å utjevne forskjellene mellom kommunene og gjøre det lettere å rekruttere tilsynsførere.

### Ettervern

Barnevernets omsorg opphører når en ungdom fyller 18 år. Likevel følger det av barnevernloven § 1-3 at dersom ungdommen samtykker, kan tiltak som er iverksatt før ungdommen fyller 18 år, opprettholdes inntil fylte 23 år. Dette medfører at dersom ungdommen selv ønsker det, kan barnevernstjenesten vedta at fosterhjems plasseringer som er iverksatt før ungdommen fyller 18 år, videreføres.

En plassering i fosterhjem som omsorgstiltak går over til å være et hjelpetiltak når barnet fyller 18 år. Ingen kan med andre ord være under omsorg etter fylte 18 år, men samme tiltak kan allikevel fortsette. Mange av disse ungdommene har fått forlenget oppholdet i fosterhjem eller institusjon som ettervern.

I 1998 ble barnevernloven endret slik at barnevernet nå har plikt til å vurdere om det er behov for et-

tervern etter fylte 18 år. Tall fra SSB viser at et økende antall unge mellom 18 og 23 år får ettervern. Samtidig vet vi at barnevernsbarn mangler en lovfestet rettetmulighet når de først skrives ut av barnevernet, selv om de er under 23 år.

Mange fosterforeldre og ungdomsinstitusjoner er klar over hvor tøft det er å ikke ha noe rom å komme tilbake til når ungdomstiden blir vanskelig å takle. Barnevernsbarn har ofte større behov for en trygg base enn de som har hatt en stabil oppvekst med trygge og nære relasjoner og omgivelser. Mange opplever å bli kastet ut i en virkelighet de ikke er forberedt på. Derfor er det mange som sliter med ulike problemer etter at de har fylt 18 år, i den såkalte "sviktfasen". Forslagsstillerne ønsker å lovfeste rett til ettervern for alle barnevernsbarn fram til de fyller 23 år, for å gi ungdom som har mottatt tiltak fra barnevernet, en bedre start på voksenlivet.

### FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

#### I

Stortinget ber Regjeringen legge fram forslag som sikrer alle fosterforeldre som er ute av ordinært arbeid, rett til sykepenger og tjenestepensjon.

#### II

Stortinget ber Regjeringen legge fram forslag som sikrer alle fosterforeldre god faglig veiledning og et tilstrekkelig tilbud om avlastning.

#### III

Stortinget ber Regjeringen overføre ansvaret for tilsyn med fosterhjem til fylkesmannen.

#### IV

Stortinget ber Regjeringen gjennomgå lønnsbetingelsene for tilsynsførere, med sikte på å utjevne forskjellene mellom kommunene og gjøre det lettere å rekruttere tilsynsførere.

#### V

Stortinget ber Regjeringen legge fram forslag som gir unge med tiltak etter barnevernloven rett til tiltak fram til fylte 23 år.

17. oktober 2007